

US 71/18 Utfordringer i forskningen ved UiS

Saksnr: 18/06630-1	Saksansvarlig: Troels G. Jacobsen, <i>forskningsdirektør</i>
Møtedag: 18.10.2018	Informasjonsansvarlig: Troels G. Jacobsen, <i>forskningsdirektør</i>

Dokumenter i saken:

- Mandat for arbeidsgruppen Open Science

Saken gjelder:

I møtet 7. juni 2018 fikk styret forelagt en rapport om forskningen ved UiS. Rapporten var til orientering. Det ble lovet at universitetsdirektøren skulle komme tilbake til styret med en mer utfyllende sak om resultatene på enkelte forskningsindikatorer.

Styret vil i denne saken få presentert et mer dyptgående bilde av flere utfordringer knyttet til forskningen ved UiS. Universitetsdirektøren vil også presentere tiltak som kan bidra til å løse disse utfordringene. Temaene er som følger:

1. Manglende ekstern finansiering og hvilke mulige tiltak som kan bidra for å øke denne
2. Sampublisering med internasjonale forskermiljøer
3. Kjønnsbalanse blant toppforskere og forskningsledere
4. Gjennomstrømning av ph.d. kandidater
5. Orientering om Open Science policy ved UiS

Utfordringene knyttet til manglende ekstern finansiering blir gjennomgått grundigere enn de andre utfordringene siden styret over tid har bedt om å få en tilbakemelding på dette. Et gjennomgående element som bør adresseres er «kulturen for ekstern finansiering» ved UiS. Noen konkrete tiltak som involverer linjeledelsen og den enkelte forsker foreslås i saken, men for å lykkes må ledelsen ha tydeligere fokus på ekstern finansiering og på hvordan måltall for ekstern finansiering oppnås.

Basert på de funn som fremkommer i denne saken vil universitetsdirektøren foreslå å:

1. Styrke UiS med inntil 2 rådgivere knyttet til ekstern finansiering
2. Forlenge mobilitetsordninger som kvalifikasjon for yngre fremragende forskere, postdoktorer og ansatte i et spleiselag med fakultetene
3. Be fakultetene om å identifisere forskere som har potensiale for ERC og andre toppforskningsordninger, hvor det legges en flerårig karriereplan for de utvalgte forskerne
4. Styrke ordningen med EU-posisjoneringskoordinator med inntil 2 år i en 50/50 finansiering med fakultetene
5. Etablere EU-enhet VEST sammen med de øvrige partnerne og bidra med den nødvendige økonomiske egenandel
6. Utrede forutsigbare forskningsterminordninger med klare krav til hvordan man kvalifisere seg til ordningen
7. Støtte etablering av to nye forskningsnettverk i 2019
8. Videreføre opprykksprogrammet TilTopps i en periode på 3 år.

Forslag til vedtak:

Styret slutter seg til universitetsdirektørens forslag til forbedringer av forskningsresultatene ved UiS.

Stavanger, 04.10.2018

Ole Ringdal
universitetsdirektør

US 71/18 Utfordringer i forskningen ved UiS

Fra årets etatsstyringsmøte med Kunnskapsdepartementet (KD) ble det fremhevet følgende utfordringer:

- UiS har ikke lykkes godt nok ennå mht. internasjonalisering og eksterne inntekter
- UiS ligger litt lavt når det gjelder internasjonale sampubliseringer
- UiS har et potensial for å delta mer i H2020 programmet.
- Departementet har forventninger til at etableringen av det nye forskningsinstituttet NORCE vil gi positive effekter på forskning og innovasjon på Sør- og Vestlandet.

UiS har tidligere hatt oppe styresaker hvor det er blitt foreslått tiltak for å forbedre resultater for forskning, blant annet US 57/16 Rapport om resultatforbedring av forskning – PROFFOP.

Strategiplanen for UiS 2013-2020 inneholder ambisiøse mål for forskningen. Hvis målene skal oppnås er det viktig å holde trykket oppe. Departementet har tidligere gjort det klart i sine tilbakemeldinger, at det forventes at UiS skisserer konkrete tiltak som vil forbedre noen av forskningsindikatorene. Det er på samme tid viktig å fremheve at det er mye positivt som allerede skjer innen forskning og innovasjon på UiS.

I denne saken trekkes det fram flere utfordringer knyttet til forskningen ved UiS og det blir presentert tiltak som kan bidra til å løse disse. Temaene er som følger:

1. Manglende ekstern finansiering og hvilke mulige tiltak som kan bidra for å øke denne
2. Sampublisering med internasjonale forskermiljøer
3. Kjønnsbalanse blant toppforskere og forskningsledere
4. Gjennomstrømning av ph.d. kandidater
5. Orientering om Open Science policy ved UiS

Utfordringene knyttet til manglende ekstern finansiering blir gjennomgått grundigere enn de andre utfordringene siden styret over tid har bedt om å få en tilbakemelding på dette.

Resultater og analyse av ekstern finansiering ved UiS

Resultater for EU og NFR er presentert hvert for seg herunder, men tiltakene som foreslås vil for det meste være felles og gjeldende for alle typer ekstern finansiering.

Som vist i forskningsrapporten 2017, under styresak 51/18, viser tallene for 2017 at UiS scorer lavt på ekstern finansiering og på tilslag av søknader sammenlignet med de andre universitetene, samt at tilslagsraten internt på UiS ikke øker. Forsknings- og innovasjonsavdelingen (FIA) har gjort en dypere analyse av søknadene som har blitt sendt inn til Forskningsrådet (NFR) og til EUs rammeprogram for forskning og innovasjon (Horisont 2020), for å få en større forståelse av hvorfor vi ikke når opp i konkurransen og ikke får tilstrekkelig tilslag på søknadene.

Basert på tallene fra analysen presenteres også forslag til hvordan UiS kan jobbe med ekstern finansiering i årene som kommer.

Administrative støtteordninger for forskere knyttet til ekstern finansiering ved UiS

Medarbeidere i FIA bistår forskerne i søknadsprosesser med veiledning og kursing. EU-enheten, som ligger i FIA, ble etablert i 2006 med to personer som jobbet for UiS, SUS, IRIS, HSH og Misjons høyskolen. Enheten bidro til en stor mobilisering til FP7 og UiS endte faktisk med en veldig god statistikk på både inntekt og antall søknader i FP7. Selv om konkurransen i H2020 er mye hardere har EU-enheten fortsatt i dag samme struktur som i 2006 med 2 personer hvorav kun ca. 1,2 årsverk skal jobbe mot UiS. FIA har også en økonomimedarbeider knyttet til ekstern finansiering, spesiell EU. Det er også en rådgiver som jobber spesifikt med NFR-søknader. Samlet er det et team på ca. 3,2 årsverk dedikert ekstern finansiering i FIA. FIA tilbyr i dag et bredt antall tjenester og tilbud til forskere ved UiS som vil bli omtalt senere i saken.

Det finnes også søknadsstøtte ved fakultetene. Spesiell kan fremheves at TN har etablert en egen forskningsstøtte enhet på fakultetsnivå. Generelt er støtten ved fakultetene mer tilknyttet mobilisering, støtte og administrering av prosjekter men begrenset når det gjelder selve søknadsutviklingen som å bistå i skrivningen/korrektur av søknader. Det er god dialog med forskningsadministratorer på fakultetene og FIA.

Statistikk EU – H2020

Norske aktører har så langt hentet 5,4 milliarder kroner fra Horisont 2020. Den samlede verdien på H2020 prosjekter med norsk deltakelse er på hele 39 mrd. kroner. UiS deltar i 6 ulike H2020 prosjekter. I tre av disse er vi koordinator. UiS ligger likt med Universitetet i Agder i antall prosjekter, men det er et større potensiale enn det vi har fått til så langt.

Hvilke EU-program søker vi?

I Tabell 1 ser vi at UiS søker som de fleste universiteter i Norge til Excellent Science pilaren i H2020. En suksessrate på 11,4 % er tilsvarende flere av universitetene. Gjennomsnittet for alle norske universiteter ligger på 12,2 % i Excellent Science. Når det gjelder Societal Challenges, hvor man ofte skal samarbeide med arbeidslivet, ligger suksessraten for de norske universitetene på 17,9%, og det er helt klart høyere enn UiS som ligger på en suksessrate på 9,1%. Man ser også at UiS i mindre grad enn andre universiteter (nye og gamle) søker Societal Challenges.

Det er viktig at søker tilhører et sterkt fagmiljø når man konkurrerer på denne arenaen. UiS definerer seg som et regionalt universitet med god kontakt til arbeidslivet, derfor bør forskere i større grad også prøve å søke i de mer tematiske programmer innen store samfunnsutfordringer (Societal Challenges) pilaren i H2020.

H2020: Resultater pr program i søknader for UNIVERSITETET I STAVANGER

pr. juni 2018

Her inkluderer innstilte søknader også evt. søknader med status reserve som har blitt til kontrakt

Programkortnavn (H2020)	ANT. DELTAKELSER			EU-STØTTE	
	i søknader	i innstilte søknader	Suksessrate deltakelser	i søknader (mill. euro)	i innstilte søknader (mill. euro)
ERC	6			9,7	
FET	1			0,3	
INFRA	1	1	100,0%	0,2	0,2
MSCA	36	4	11,1%	12,3	2,0
Sum Excellent Science:	44	5	11,4%	22,5	2,2
LEIT-ADVMANU	2			1,0	
LEIT-ICT	2			1,5	
Sum Industrial Leadership:	4			2,5	
ENERGY	2	1	50,0%	2,0	1,5
FOOD	1			0,6	
HEALTH	2			0,7	
SECURITY	1			1,2	
SOCIETY	3			0,7	
TPT	2			1,2	
Sum Societal Challenges:	11	1	9,1%	6,4	1,5
GOV	2			1,1	
SCIENCE	1			0,4	
Sum Science with and for Society:	3			1,5	
Totalt:	62	6	9,7%	32,9	3,7

Ekskl. 1.trinnssøknader ved tottrinnsprosesser og ugyldige søknader

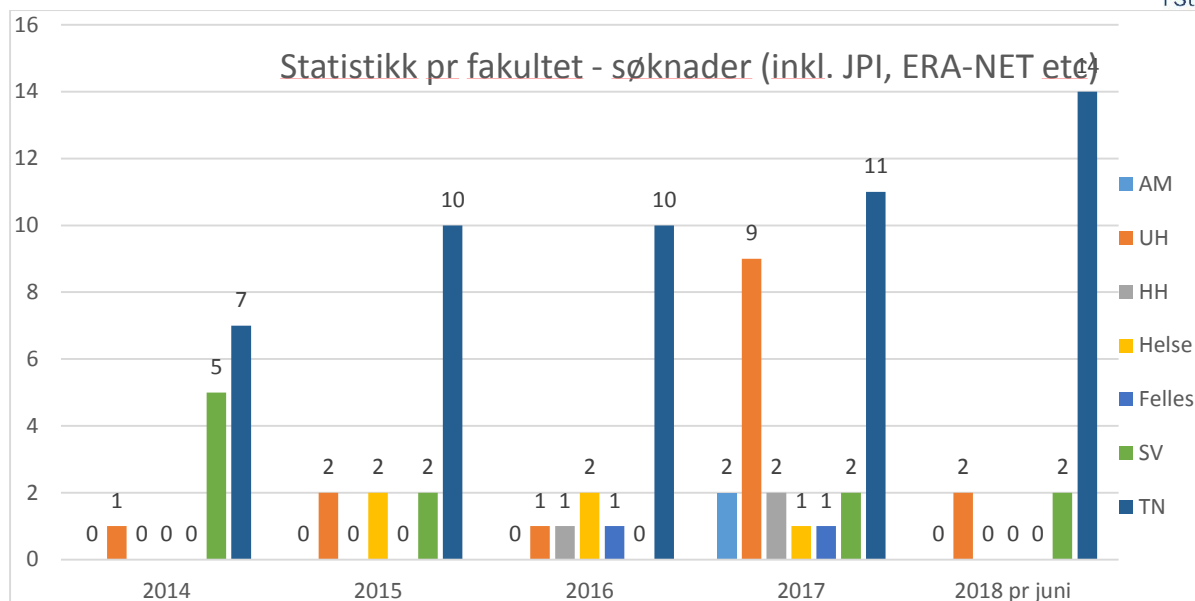
Rapporten omfatter resultater for offisielle partnere i søknadene (beneficiaries), og inkluderer ikke resultater for evt. tredje.

Datakilde: eCordas H2020 søknadsdatabase (Kommisjonen)

Tabell 1: Resultater pr program i søknader for Universitetet i Stavanger

Hvem søker H2020 ved UiS?

Figur 1 viser søknader fra 2014 - 2017 inndelt etter den nye fakultetsstrukturen. TN er helt klart det fakultetet som søker mest EU-midler. TN har også det største antallet forskningsmiljøer med gode søknadsmuligheter i H2020.

Figur 1: Fakultetsvis statistikk for søknader til EU 2014 – 2018. Denne tabellen inkluderer også programmer (Joint programmes- JPI, ERA-NET etc.) som ligger i randsonen til H2020.

Insentivordninger for å søke EU prosjekter ved UiS og i regionen

UiS har flere interne insentivordninger for å støtte og motivere utvikling av søknader til H2020.

- Det er innført at alle søknader som er godkjente av linjeleder vil få dekket egen finansieringsdel fra fakultetet. Hvis søknaden innvilges vil prosjektet dermed være fullfinansiert uten å måtte gå runder internt for å avklare egeninnsatsdelen.
- Innvilgede større prosjekter hvor UiS er koordinator og rammen til UiS er over 450.000 Euro vil få ekstra støtte til prosjektet i form av ph.d. kandidater eller ekstra administrativ støtte.
- UiS finansierer i dag 6 EU-posisjoneringskoordinatorer som er fagpersoner i utvalgte fagmiljøer og som skal bruke ca. 20% av deres tid til å mobilisere sitt fagmiljø til å søke H2020. Til dette brukes ca. 1 mill. kr av sentrale midler.

I tillegg administrerer EU-enheten en årlig Prosjektetableringsstøtte (PES)-rammebevilgning fra forskningsrådet. For 2018 er denne på 1,3 mill. kr og skal brukes til frikjøp, reisestøtte for å skrive søknader etc. Noen av disse midlene blir også brukt til å hente inn eksterne konsulenter i søknadsarbeidet og til Horisont 2020 posisjoneringskoordinatorordningen ved UiS.

I tråd med KD-avtalen prøver UiS gjennom sine posisjoneringskoordinatorer å mobilisere forskere til å melde seg inn i europeiske nettverk.

I tråd med UiS sin strategi jobber EU-enheten med regionen og spesielt de fire næringsklyngene på Vestlandet for å sende flere søknader med fagmiljøene. NORCE vil bli en viktig aktør i forhold til å samle aktører i regionen rundt felles samfunnsutfordringer.

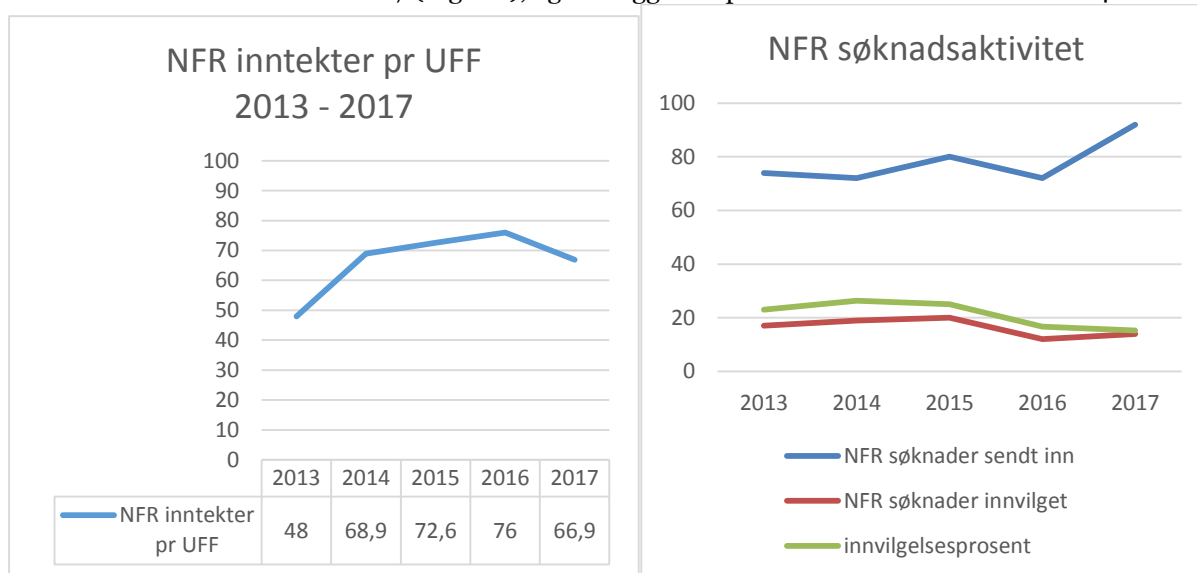
FIA arrangerer også en rekke seminarer og workshops rettet mot forskjellige forskergrupper med formål å øke samarbeid knyttet til UiS sine strategiske satsinger. Antallet arrangement har ligget på 8-10 kurser om året i tillegg til individuell oppfølging. I Tabell 2 gis et eksempel over planlagte kurs høsten 2018.

Dato	Relasjon	Tittel	Målgruppe
2018-08-28	EU	EU forum	UiS Forsker
2018-08-29	FIA	Digitalisering og utdanning workshop (UH)	UiS Forsker
2018-08-30/31	NFR	Understand the review process - Learn to think like a grant proposal evaluator with Peter Dukes	UiS Forsker
2018-09-04	EU	MSCA ITN Info day. Possibilities with the MSCA ITN, how to be successful in ITN	UiS Forsker
2018-10-30	FIA	Digitalisering og helse workshop (HV)	UiS Forsker
2018-10-31	FIA	SmartBy – workshop med regionale aktører fra næringsliv og offentlig sektor	UiS Forsker
2018-10-31	EU	Writing Successful H2020 Proposals, Joe Gorman via NFR	Alle
2018-11-20/21	NFR	Advanced Proposal Development Training with Peter Sheard	UiS Forsker
2018-11-27	EU	Mock audit, via Europa Media	UiS AØV
2019-04-25	EU	MSCA IF Workshop by Yellow Research	UiS Forsker

Tabell 2: oversikt over kurs og workshops innen ekstern finansiering arrangert av FIA høsten 2018

Statistikk NFR

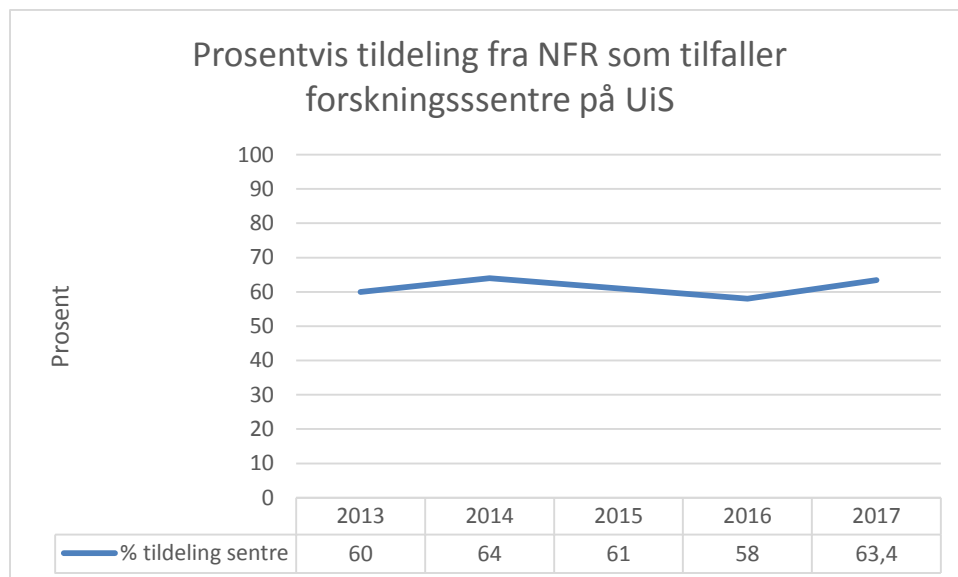
Målet for 2017 var å ligge på 110 000 kroner per UFF, men endte opp med å ligge på 66 900 kroner (Figur 2), og ligger dermed langt unna dette målet. Etter en langvarig økning av inntektene fra NFR mellom 2009 og 2016 har inntektene sunket i 2017 (Figur 2), og UiS ligger nå på under inntektsnivået for 2014.

Figur 2: NFR-inntekter (*1000) per UFF 2013 – 2017 (a) og NFR søknadsaktivitet 2013 – 2017 (b), med innvilgelsesprosent markert i grått. Tall basert på forskningsrapportene til styret 2014-2017

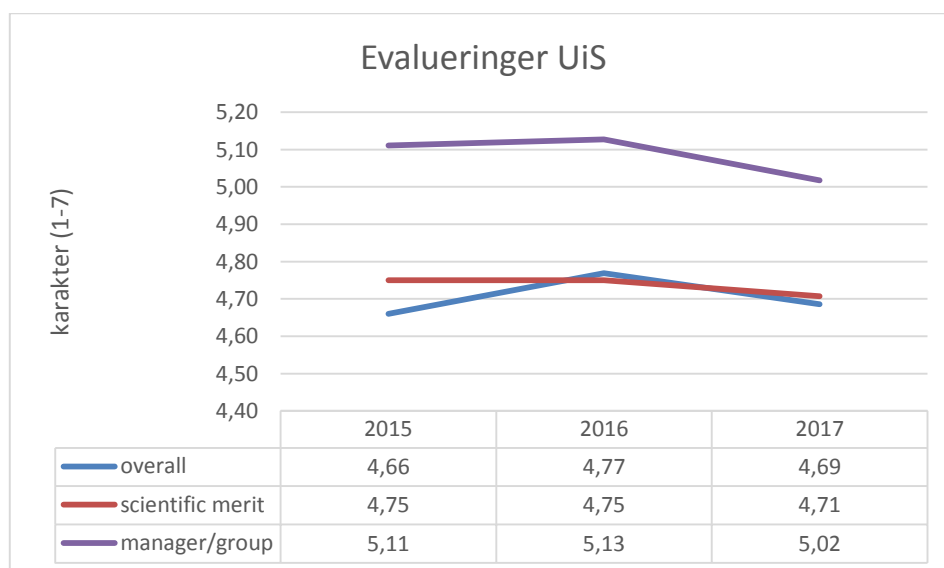
Samtidig som inntektene fra NFR har gått ned, har søknadsaktiviteten ved UiS økt fra 2013 til 2017 (Figur 2). Innvilgelsesprosenten blir derfor synkende. 60 prosent (Figur 3) av de tildelte midlene tilfaller søknader som kommer fra forskningssentrene ved UiS. Dette er en sterk indikasjon på verdien av å bygge opp sterke

fagmiljøer i en senterstruktur. Av de resterende 40 % av tildelingene fra NFR i 2017 har godt over halvparten gått til innovasjons- og kompetanseprosjekter i samarbeid med næringsliv eller offentlig sektor.

Figur 3: Prosentvis av total NFR-tildeling som tilfaller forskningssentrene ved UiS. Tall fra 2017 mangler. Tall hentet fra forskningsrapportene til styret 2014 - 2017

Alle søknader til Norges forskningsråd får en grundig evaluering, med tall/bokstavkarakterer på flere forskjellige kriterier sammen med en begrunnelse for hver karakter. Det er et krav om minimum karakter 5 for å komme i betraktning om å få innvilget en søknad. Men i praksis skal man ha minst en sekser eller toppkarakteren 7 for å få innvilget en søknad. Fra og med 2015 har fakultetene ved UiS rapportert inn evalueringene fra NFR til FIA som deretter har analysert dette tallmaterialet. Analysen som vist i Figur 4 viser at UiS totalt sett ligger på et karaktergjennomsnitt under 5. UiS scorer høyere på snittkarakter på forskningsgruppen (Manager/Group) enn snittkarakter på vitenskapelig kvalitet (Scientific Merit). Det er dermed et potensiale for at forskerne på UiS kan produsere bedre søknader.

Figur 4: Evalueringsresultatene fra søknader sendt til NFR i tidsrommet 2015 – 2017. Basert på innrapporterte tall fra fakultetene.

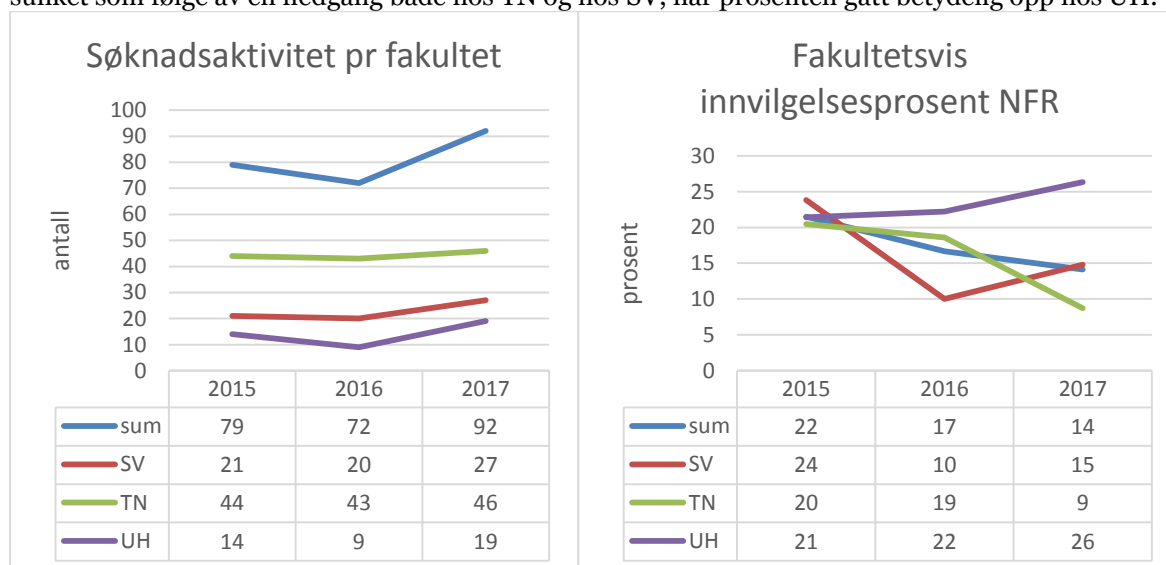
	2015		2016		2017	
	søkt	innvilget	søkt	innvilget	søkt	innvilget
Småmidler	17	10	9	6	7	3
Tematisk	27	4	20	2	44	4
FRIPRO	25	2	24	0	25	2
Senter	3	1	1	0	2	1
IPN / KPN	0	0	10	2	6	2
Annet	7	3	8	3	8	2
Regionalt	1	0	1	0	4	2

Tabell 3: Oversikt over hvilke søknadskategorier forskere ved UiS vanligvis søker. Med småmidler menes mindre summer til mobilitet og konferanser. Tematiske utlysninger er forskerprosjekter under NFR sine tematiske programmer. FRIPRO er frie prosjekter for unge forskere, etablerte forskere eller treårige mobilitetsstipend. IPN er innovasjonsprosjekter, KPN er kompetanseprosjekter med næringslivet. Annet omfatter søknader om for eksempel prosjektetableringsstøtte, støtte til forskerskoler, infrastruktur m.m

Tallene i Tabell 3 viser at vi med fordel kan øke antallet søknader til innovasjons- og kompetanseprosjektutlysningene. Det er marginalt større suksessrate ved søknader til de tematiske utlysningene enn til de frie prosjektene, men UiS har mye å tjene på å kvalitetssikre begge disse søknadstypene bedre.

Inndeling per fakultet

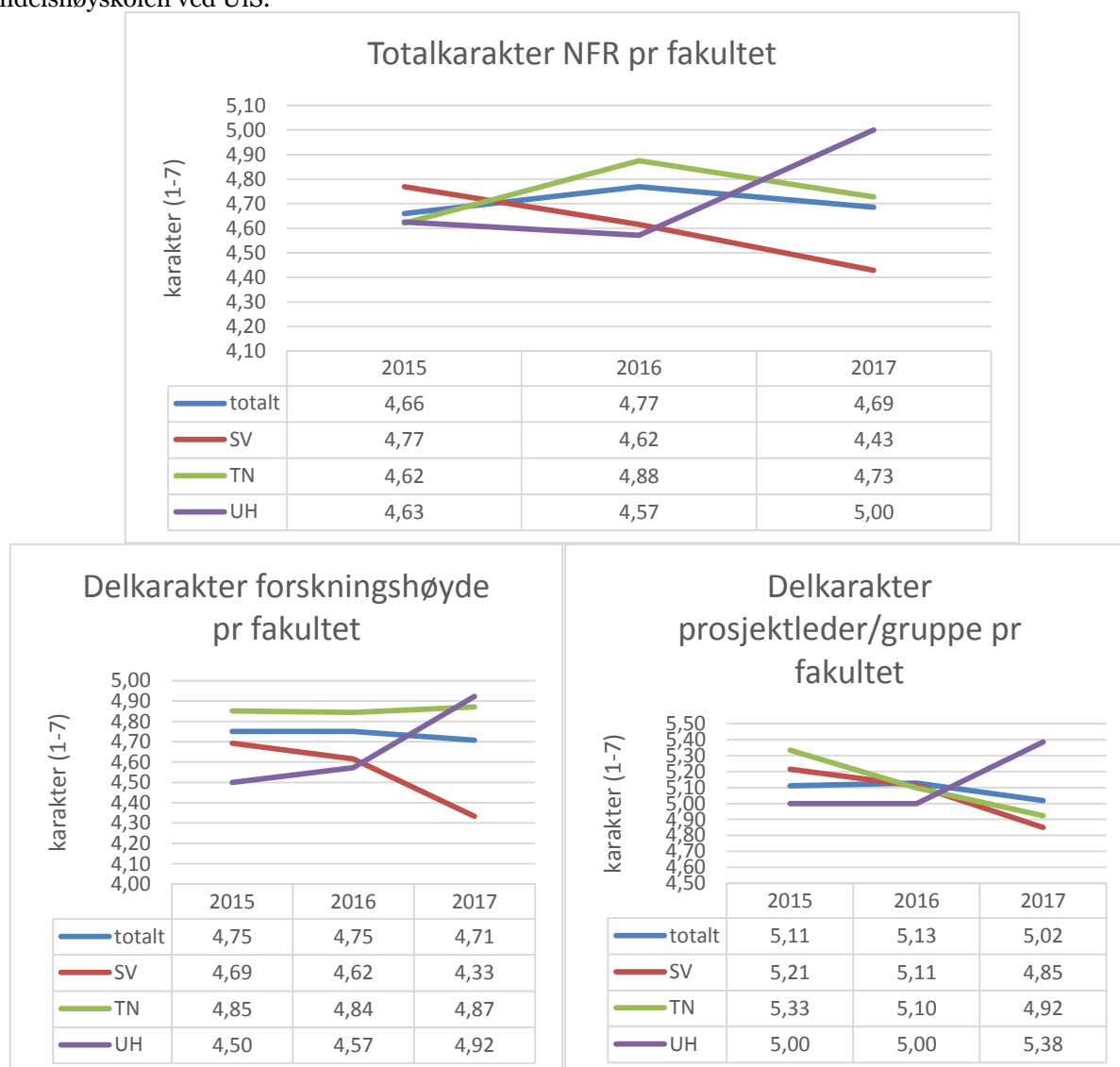
Innrapporterte tall fra fakultetene gjennom tidsperioden 2015 – 2017 viser at det er TN som sender inn flest søknader, men at det er UH som har høyest innvilgelsesprosent (Figur 5). Mens total innvilgelsesprosent har sunket som følge av en nedgang både hos TN og hos SV, har prosenten gått betydelig opp hos UH.

Figur 5: søknadsaktivitet og innvilgelsesprosent per fakultet

Den økende suksessraten hos UH reflekteres også i evalueringene fra NFR (Figur 6), med en økning i både total karakter, scientific merit og project manager / group. TN viser en svak nedgang i total karakter og en betydelig nedgang i project manager / group mens scientific merit har en svak økning. SV viser en nedgang i samtlige karakterer fra 2015 – 2017. SV er også det fakultetet som har blitt mest forandret gjennom OU-

prosessen, der en stor del av fakultetet har gått inn i henholdsvis Helsevitenskapelig fakultet og Handelshøyskolen ved UiS.

Figur 6: Evalueringer fra NFR per fakultet. Totalkarakter (øverst) samt delkarakter «scientific merit» (nederst, venstre) og «project manager/ group» (nederst høyre). Basert på innrapporterte tall fra fakultetene 2015 - 2017

Kommentarer knyttet til NFR-resultater

Evalueringene fra NFR viser at en alt for stor andel av søknadene hverken holder et høyt nok nivå på forskningen eller sammensetning av prosjektgruppene, og dette gjelder samtlige fakulteter. FIA har også erfart at mange av forskerne ved UiS kommer for sent i gang med søknadene, og mange har heller ikke en full prosjektbeskrivelse klar en uke før fristen. Forskerne seg altfor sent av de tjenester FIA eller fagfeller gir som gjennomlesning og kommentarer og som ofte kunne løfte søknaden betraktelig.

Et annet element som ikke kommer fram av NFR-statistikken er at mange av søknadene som har blitt innvilget de seneste år er søknader som har blitt sendt til NFR både 2 og 3 ganger før de gikk gjennom og ble innvilget. Det ligger dermed et stort potensiale i å fange opp søkere som har fått avslag fra NFR og legge konkrete planer for å forbedre, modifisere og videreutvikle søknaden basert på NFR sin evaluering.

NFR varsler flere endringer for 2019:

1. FNs 17 bærekraftsmål vil få økt prioritering i NFR sine utlysninger i de kommende årene. Bærekraftsmålene står også sentralt i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning som revideres høsten 2018.
2. NFR satte i 2018 av en rekordstor sum på over 1 milliard kroner til innovasjonsprosjekter av NFR sitt totalbudjett på 9 milliarder kroner. Det er forventet at denne summen vil fortsette å øke.
3. Det vil bli økt fokus på nasjonalt og tverrsektorielt samarbeid. Dette betyr at forskere må involvere seg mer med næringslivet og samarbeide med regionen i utforming av prosjekter. Næringsklyngene og offentlig sektor representerer stort potensiale for å opprette gode og tette samarbeid.

Tiltak som vil bidra til å øke ekstern finansiering ved UiS

FIA ønsker å øke forskernes kompetanse innen innovasjonsprosjekter i tillegg til å jobbe systematisk for å kartlegge finansieringsløpet fra regionale forprosjektmidler via nasjonale midler fram til EU-midler. Samtidig må det gjøres en innsats for å synliggjøre for regionen hvilken kompetanse forskerne ved UiS har, samt opprette gode kontaktflater mellom klynger, offentlig sektor og forskningsmiljøene på UiS. Arbeidet bør ha et langsiktig fokus ettersom dette vil kreve en vilje til omstilling hos forskerne gjennom økt fokus på «impact» i deres forskning, og en styrket bevisstgjøring av forskernes samfunnsansvar. En viktig motivasjonsfaktor her vil være at det per i dag er større innvilgelsesprosent ved søknader til kompetanseprosjekter og innovasjonsprosjekter enn det er til forskerprosjekter (gjelder også Horisont 2020).

Forslagene under vil være aktuelle for de fleste typer søknader, om det er EU, NFR, Nordforsk eller andre større finansieringskilder. Noen av forslagene er spesielt rettet mot EU da dette fortsatt er en utfordrende arena.

1. Styrke arbeidet innen fremragende forskning (Excellent Science i H2020, FRIPRO ol. hos NFR)

UiS må bygge en kultur som støtter lovende yngre forskere. Vi har allerede noen ordninger på plass, som UiS-Toppforsk og kvalifiseringsmidler til yngre fremragende forskere. Hvis enkeltforskere skal lykkes med f.eks. ERC må ledelsen ved institutt og fakultet også lage en flerårig plan med utvalgte forskere hvor disse får tid til å forbedre sin CV. NFR-Toppforsk og FRIPRO-ordningen er ganske lik ERC hvor det er fremragende forskere som har en banebrytende ide som får tilslag. Marie S Curie Actions-MSCA Individual Fellowships (forskermobilitet) er åpen for alle yngre forskere både for å reise ut og styrke sin CV, og som rekrutteringsgrunnlag.

Universitetsdirektøren foreslår en prioritert satsning spesielt rettet mot de europeiske ordningene. Linjeledelsen ved fakultetene bør lage karriereplan for de mest aktuelle kandidatene.

Linjeleder bør sammen med sine forskere legge til rette for å rekruttere forskertalenter gjennom MSCA Individual Fellowships som er en god mulighet for å rekruttere dyktige forskere med internasjonalt nettverk. Å legge til rette for støtte til de søkere som mottar Seal of Excellence kunne også være aktuelt. Seal of Excellence er et kvalitets stempel for de prosjekter som får høy score men allikevel ikke kan finansieres og en oppfordring til de nasjonale finansieringskilder om å finansiere prosjektet siden det alt er evaluert som eksellent.

UiS kunne også implementere flere ordninger for å promotere og anerkjenne våre forskere på, f.eks. ved å innføre andre priser som verdsetter forskningen enn den årlige forskningspris fra Lyse. Det kunne være poster konkurranser for stipendiater eller postdoktorer, den beste artikkel, beste ph.d. prosjekt, beste formidling av forskning, etc.

2. Styrke mobilitetsordningene

Å ha internasjonal samarbeidserfaring er helt essensielt for forskere i dag. Man kan både rekruttere dyktige forskere fra utlandet som er med å bygge opp et forskningsmiljø ved UiS og legge til rette for at forskere reiser ut fra UiS i lengre perioder.

UiS har nylig lyst ut mobilitetsmidler for postdoktorer og ansatte. Det er viktig at slike ordninger er forutsigbare over flere år, slik at de fleste får mulighet til å planlegge i god tid. Følgende tiltak foreslås:

- Insentiver for utgående mobilitet opprettholdes/styrkes for de neste 2 år.
- Støtte til mottak av gjesteforskere (Ydalir-ordningen) videreføres i 2 år.

3. Øke antall samarbeidsprosjekter med arbeidslivet

Både NFR og EU gir mange muligheter for samarbeidsprosjekter hvor flere aktørene fra regionene kan samarbeide om å løse viktige samfunnsutfordringer. I neste rammeprogram for EU (Horizon Europe) er det ventet enda større fokus på slikt samarbeid. KD, KMD og NFR kommer til å ha mye større fokus på innovasjon i offentlig sektor, noe som krever tett dialog med arbeidslivet. Følgende tiltak foreslås:

- UiS må legge til rette for å øke dialogen mellom egne fagmiljøer og arbeidslivet.
- UiS må fortsatt styrke utviklingen av tverrfaglige forskningsnettverk som kan respondere på behovene fra regionen.
- Vi må synliggjøre forskningen ved UiS bedre på UiS sine nettsider.
- UiS må styrke samarbeidet med NORCE så vi sammen kan vinne større senter søknader.
- Samarbeid med Validé må utvikles bedre for å øke UiS sin impact gjennom forsknings- og innovasjonsprosjekter. Dette gjelder spesielt for de teknologiske prosjektene med mulighet for kommersialisering.

4. EU – Posisjoneringskoordinatorer

Ordningen med posisjoneringskoordinatorer ved UiS har nå virket i litt mer enn et år og vi ser positive effekter i forhold til å gi fagmiljøene mer ressurser for å bygge H2020 kompetanse og deltakelse i Europeiske nettverk. Ordningen må videreføres for tre nye år for å bygge opp kompetanse og EU-erfaring. Det foreslås at kostnader fordeles mellom fakultet og sentrale midler. Per i dag dekker sentrale midler kostnadene for 6 posisjoneringskoordinatorer. En felles ramme bør økes betraktelig og inkludere dobbelt så mange personer for å komme ut til flere fagmiljøer med potensiale til å søke EU-prosjekter. Linjeledelsen ved fakultetene og instituttene må prioritere dette og legge til rette for at forskerne får dette inn i sine arbeidsplaner.

5. EU- og NFR-rådgivere støtteapparat

EU-enheten er i dag et samarbeid mellom UiS, SUS, NORCE, VID og HVL. Styringsgruppen har nylig vedtatt at de støtter etableringen av en ny modell for samarbeidet på Vestlandet knyttet mot H2020, en EU-enhet VEST, som skal jobbe for store felles søknader på Vestlandet i tett dialog med næringsklyngene og offentlig sektor. Den nye modellen vil kreve en økning i bemanningen på FIA hvis tjenesten til UiS forskere skal kunne vedlikeholdes på dagens nivå.

Det er én NFR-rådgiver i FIA som bistår forskere fra hele UiS. I tillegg til å organisere mange kurs og andre tilbud gjennomgår rådgiveren over 30 søknader per år.

Administrasjonen ved UiS har ingen rådgivere som er dedikerte EU-søknadsskrivere. Vi kjøper som regel tjenester fra eksterne konsulenter til dette arbeidet. Mye av arbeidet fra EU-enheten går til mobilisering, kursing og veiledning i søknader, men skrivearbeidet er stort sett overlatt til forskeren selv.

Universitetsdirektøren mener vi må styrke staben sentralt med minst en rådgiver, helst to. Begge rådgivere skal ha evner til å gå inn i skrivningen av søknader med forsker/forskermiljøet. Behovet for støtte vil variere ut fra forskeres egne erfaringer og suksess for å skrive søknader. Den ene rådgiver vil arbeide hovedsakelig med EU mens den annen vil jobbe med NFR og innovasjon. Rådgivere kan gjerne i perioder sitte i de fagmiljøer som utvikler søknader.

6. Støtte fra linjeledelsen ved institutt og fakultet

Forskerne våre må ha en godkjennelse og gjerne oppmuntring fra sin nærmeste leder før de går i gang med å søke prosjekter. Det finnes dessverre eksempler på at de mest lovende forskerne for ekstern finansiering ikke får tilstrekkelig støtte fra sin linjeledelse. Dette er svært uheldig. Det finnes også eksempler på at forskere som får innvilget prosjekter får en begrenset annerkjennelse for dette. Flere av de økonomiske insentiver er et spleiselag mellom midler på fagenhetene og sentrale midler. Vi har erfart at sentrale midler er helt avgjørende hvis man skal sette i gang nye institusjonelle tiltak som forskningsnettverk, mobilitetsordninger, kvalifikasjonsmidler til yngre forskere osv.,. Til syvende og sist er det lederen som må legge til rette for at en forsker kan utvikle seg og som det nevnes tidligere i saken er det flere tiltak som foreslås hvor lederen må legge en langsiktig plan.

Et sentralt punkt i dette er den tiden forskeren har til å utføre søknadsskrivningsarbeidet. Dette er en stor utfordring for de fleste forskere og et repeterende tema er at forskerne ikke har tilstrekkelig tid til å utvikle en

søknad på toppnivå. Undervisningsomfanget er ofte den største hindring. En annet punkt er at det noen ganger ikke blir akseptert og lagt til rette for bruk av tid til søknadsskriving av linjeleder. Et langsiktig og godt koordinert samarbeid mellom fakultetene og FIA vil kunne bidra til å fremme de strategiske satsingsområdene til fakultetene samtidig som forskere med potensiale for å lykkes med ekstern finansiering vil bli identifisert og få tilbud om søknadsstøtte fra FIA. Ledelsen og instituttene bør derfor invitere rådgivere fra FIA et par ganger i året for å diskutere oppfølging av prioriterte områder ved fakultetet, og i dialog med ledelsen foreslå hvilke programmer for ekstern finansiering som er mest aktuelle. Det er også viktig at institutt og fakultet utpeker fagpersoner til å gå i gang med søknadsarbeidet, hvorpå disse må få tid og ressurser til å følge opp arbeidet.

Oppsummering av tiltak knyttet til ekstern finansiering

I tråd med beskrivelsen gitt i saken ovenfor vil universitetsdirektøren:

1. Styrke UiS med 1-2 personer knyttet til ekstern finansiering
2. Årlig motta en liste fra fakultetene med navngitte prioriterte forskere som har potensiale for ERC og andre toppforskningsordninger og hvordan det er laget en karriereplan for de utvalgte forskere
3. Forlenge ordningen med EU-posisjoneringskoordinator med inntil 2 år i et 50/50 finansiering med fakultetene
4. Etablere EU-enhet VEST sammen med de øvrige partnere og bidra med den nødvendige økonomiske egenandel
5. Utrede en modell for forutsigelig forskningstermin ved UiS
6. Støtte økonomisk etablering av to nye tverrfakultære forskningsnettverk i 2019 på lik linje med eksisterende forskningsnettverk
7. Etablere felles rutiner for søknadsfasen både for NFR og EU. Arbeidet med dette er i gang.

Internasjonal sampublisering

Det henvises til forskningsrapporten US 51/18 for detaljer omkring sampublisering av resultater for UiS. Totalt publiserte UiS-forskere i 2017 sammen med forskere fra rundt 380 ulike institusjoner fra 60 land utenfor Norge. Akkumulert de siste 3 årene er USA, Storbritannia, Sverige, Danmark, Kina og Tyskland de seks landene UiS publiserer mest med. Sett over de siste to årene er andelen publisering med internasjonalt medforfatterskap på ca. 38 % for UiS hvilket rangerer oss nest laveste blant universitetene i Norge.

For å forbedre andelen internasjonale publikasjoner må forskere som publiserer ved UiS ha forskningssamarbeid med internasjonale forskermiljøer. Dette oppnås ved at forskere møter hverandre på konferanser eller tar kortere eller lengre opphold i utlandet. En karriereplan, spesielt for yngre forskere, samt gode mobilitetsordninger er det mest effektive UiS kan gjøre for å øke andelen internasjonal sampublisering. Forskere med internasjonal erfaring er også helt avgjørende for å oppnå ekstern finansiering som beskrevet i forrige avsnitt.

Ordning for forskningstermin

Forskningstermin ble innført i 2012 og skal gi mulighet til en konsentrert forskningsinnsats over en lengre tidsperiode og dermed bidra til et sterkt faglig utbytte for den ansatte og institusjonen. Myndighet til å innvilge forskningstermin er delegert til dekanene. Ifølge sentrale Retningslinjer for tildeling av forskningstermin (av 5.10.2012) skal det ved tildeling vektlegges «prosjekter som har opphold i utlandet». Ved enkelte fakulteter (UH, UK) er det vedtatt utfyllende presiseringer for forskningstermin i tillegg til retningslinjene, dithen at «prosjekter med minimum 3 måneders sammenhengende utenlandsopphold vil bli prioritert». Det bør vurderes om hvorvidt mobilitet, helst internasjonalt, i forbindelse med forskningstermin skal gjøres obligatorisk.

Tabell 4 viser i hvilken grad forskerne i de siste årene har benyttet forskningstermin til å reise på utenlandsopphold.

	2015/2016		2016/2017		2017/2018	
	totalt	med utl.opp. (< 3 mnd)	Totalt	med utl.opp. (< 3 mnd)	Totalt	med utl.opp. (< 3 mnd)
UH/UK	5	1	6	1	7	1
SV/HV/HH	5	3	15	2	7	2
TN	-	-	6	4	6	6

Tabell 4: Oversikt over forskningstermin med og uten utenlandsopphold

Tiltak

Universitetsdirektøren vil:

1. videreføre ordningen kvalifikasjons for yngre fremragende forsker på samme nivå som i 2018
2. videreføre mobilitet tilskuddsordningen for postdoktorer og ansatte
3. støtte Ydalir gjesteforsker ordningen i 2019
4. utrede forutsigelige forskningsterminordninger med fakultære krav om hvordan man kvalifiseres

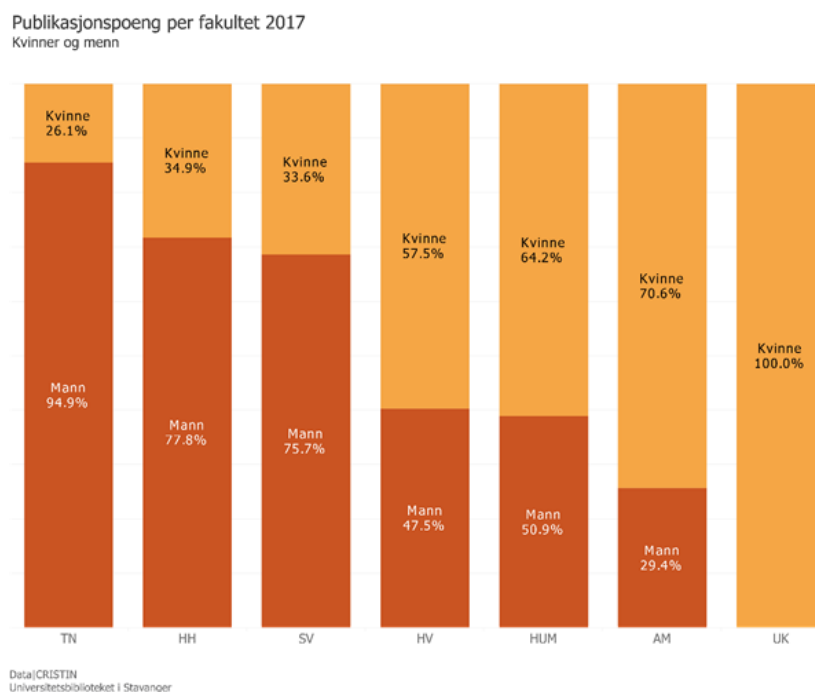
Resultater og analyse av kjønnsbalansen blant forskere ved UiS

Statistikk

UiS har et mål om å øke antallet kvinnelige forskere fra 21 prosent i 2015 til 29 prosent i 2020. Gjennom mange år har kvinner blitt prioritert ved ansettelse av vitenskapelig personale hos kandidater med ellers like kvalifikasjoner. Dessverre er likevel de kvinnelige forskerne ved UiS fraværende både på toppen av publikasjonslistene og ved kvalifisering til UIS sine Toppforsk-stipender.

Vitenskapelig produksjon

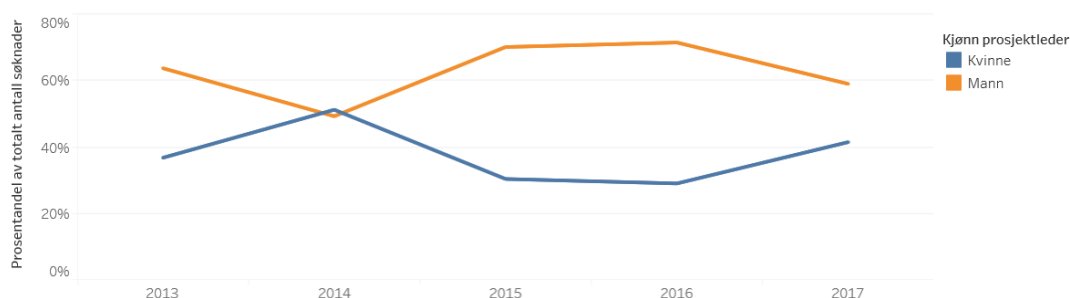
Den totale andelen av UiS sine vitenskapelige publikasjoner som tilordnes kvinner ligger rundt 40% de siste 2 årene. Ser vi på kjønnsbalansen blant vitenskapelige publikasjoner på UiS (figur 7), er situasjonen mest ubalansert på TN, der kun 26,1% av publikasjonspoengene for 2017 ble tildelt kvinner. På HV, UH, AM og UK står derimot kvinnene for majoriteten av publikasjonspoengene.

Figur 7: kjønnsbalanse ved vitenskapelige publikasjoner UiS

Ekstern finansiering

Norges forskningsråd har i 2018 laget et kjønnsbalansebarometer som viser kjønnsfordelingen i søknadene de får inn og i tildelingene de gir. NFR praktiserer det de definerer som «en moderat kjønnskvoltering» ved at de ved mange utlysninger prioriterer prosjekter med kvinnelig prosjektleder når søknadene ellers vurderes likt. Kjønnsbalansebarometeret viser at 38 prosent av søknadene til NFR hadde kvinnelig prosjektleder i 2016. Dette kjønnsbarometeret (Figur 8) viser at UiS har hatt en økning av antallet søknader med kvinnelige ledere fra rundt 30 prosent i 2015 til 41 prosent i 2017.

Figur 8: Andelen kvinnelige prosjektledere til søknader sendt til NFR fra UiS mellom 2013 og 2017. Figur hentet fra NFR sitt kjønnsbalansebarometer.

UiS sitt arbeid for kjønnsbalanse

Prosjektet Kvinner til topps – UiS i bevegelse og balanse (TilTopp), finansiert av Norges forskningsråd sitt program BALANSE, har hatt som mål å bedre kjønnsbalansen i akademiske toppstillinger ved UiS. Prosjektet består av flere deler, blant annet et opprykksprogram for å stimulere kvinner i førstestilling til å bli professor, en forskningsdel utført av Nettverk for kjønnsforskning ved UiS for å avdekke barrierer og drivere for kvinner ved TN, og en arbeidsgruppe som arbeider for nye måter å rekruttere på ved TN for å bedre balansen i søknadsbunkene. Prosjektet avsluttes høsten 2018 og har gitt gode resultater og viktig ny kunnskap om arbeidssituasjonen for kvinnelige forskere ved UiS.

I opprykksprogrammet har 5 av prosjektets 23 deltakere blitt tildelt personlig opprykk til professor i løpet av prosjektperioden. I tillegg ligger det nå flere søknader om opprykk fra de resterende deltakerne inne til vurdering, og et ytterligere antall planlegger å sende inn søknad i løpet av kort tid.

Det er et ønske om at opprykksprogrammet skal fortsette selv om TilTopp-prosjektet blir avsluttet, og det ble i 2018 åpnet for at flere kvinner ved UiS kan søke om å få delta. 20 kvinner har søkt om å få delta, og UiS vil støtte arbeidet med å forberede prøvesøknader med et kvalifiseringsstipend på opp til 5000,- per søknad.

På TN-fakultetet ved UiS var det i 2017 17,8 prosent kvinner i førstestillinger og 8,5 prosent kvinner i professorstillinger. Det jobbes aktivt ved fakultetet med å øke denne andelen, og Nettverk for kjønnsforskning ved UiS leverte i 2017 en rapport til rektor ved UiS med tittel «Barrierer og drivkrefter for kjønnsbalanse ved det Teknisk-naturvitenskapelige fakultet (TN), UiS». Funn fra studien ved TN viste at kjønn har betydning i arbeidshverdagen, for eksempel i forhandlinger mellom jobb og familie og i prioriteringer om deltakelse i komiteer og (internasjonale) nettverk. Det ble samtidig påpekt at den fleksible arbeidstiden og mulighetene for faglig utvikling og selvrealisering var gode drivkrefter for kjønnsbalanse. En annen viktig drivkraft var fungerende og støttende forskningsfellesskap og interne nettverk, samtidig som utydelige og uformelle nettverk ble oppfattet som en barriere.

Med bakgrunn i funnene ble følgende overordnede tiltak foreslått i rapporten:

- Øke kunnskapen om betydninger av kjønn ved kompetanseheving for ledere, forskningsledere og ansatte i HR-avdelingen.
- Tilrettelegge for kjønnsbalanserte forskningsmiljø gjennom økt organisatorisk gjennomsliktighet i beslutninger om ansettelse og utlysninger, undersøkelser av tidsbruk og støttefunksjoner for kvinner og menn samt opprykkskurs for kvinner.
- Bedre koordinering av strukturelle tiltak for kjønnsbalanse i organisasjonen gjennom sentraliserte handlingsplaner for kjønnsbalanse og likestilling, samt tematisering og tiltak for likestilling og mangfold i strategi- og handlingsplaner både sentralt og på fakultetene.

Basert på statistikken over ser man at det med fordel bør jobbes videre for å adressere funnene og implementere de foreslåtte tiltak fra Nettverk for kjønnsforskning rapport. Det bør også vurderes om stillingsbeskrivelser ved utlysninger av vitenskapelige stillinger må utformes for å treffe kvinnelige forskere bedre enn de gjør idag. Muligheter for å gi støtte til å søke forskningsmidler og kursing i prosjektledelse mer direkte mot kvinner bør også undersøkes.

Tiltak

- Opprykksprogrammet TilTopps innføres som en fast ordning ved UiS
- Kvinner bør prioriteres ved tildeling av plasser på kurset i forskningsledelse som arrangeres i samarbeid mellom FIA og HR, samt ved andre arrangementer rettet mot karriereveiledning og -planlegging.

Gjennomstrømning i ph.d.-utdanningen

UiS har, etter flere år med relativt lav gjennomføringsgrad, hatt en betydelig forbedring i 2016 og 2017 da gjennomføringsgraden lå på hhv. 68,2 og 63,8 prosent. Detaljer om dette ble presentert i styresak US 51/18.

Følgende tiltak som er blitt implementert de senere årene kan ha bidratt til denne forbedringen:

- midtveisevaluering (tidligere 50%-seminar ved enkelte fakultet) sent i tredje eller tidlig i fjerde semester som skal ta stilling til arbeidets faglige status og fremdrift;
- veilederopplæring som er obligatorisk for alle veiledere uten tidligere erfaring fra ph.d.-veiledning;
- årlig fremdriftsrapportering fra både ph.d.-kandidat og veileder som skal informere om framdriften i prosjektet;
- tettere oppfølging av ph.d.-kandidater fra doktorgradsadministrasjonen i nært samarbeid med veiledere og ledere.

Det er fortsatt viktig å ha fokus på gjennomstrømning. Det vil komme større årskull i årene som kommer og det vil følgelig være nødvendig å øke antall disputaser som blir ferdig i tide. Flere faktorer kan påvirke sannsynligheten at kandidaten klarer å gjennomføre ph.d.-prosjektet innenfor normert tid:

- Før og i oppstartsfasen (til 3. måned) er det sentralt å legge til rette for rekruttering av de beste talentene gjennom nasjonale og internasjonale kanaler.
- I gjennomføringsfasen (4. til 30 måned) har UiS ulike praksis ved fakultetene om hvordan kandidater følges opp. En regelmessig evaluering av faglig kvalitet og progresjon betyr mye for hvordan kandidaten gjennomfører. Det har vært en hel del fokus på helseproblemer knyttet til ph.d. kandidater, dette må tas alvorlig og undersøkes hva som kan gjøres. Endelig en løpende godt forhold mellom veileder og kandidat er helt sentralt.
- I sluttfasen av finansieringen (30. til 36 måned) er det avgjørende å ha en tett dialog mellom kandidat og veileder for å oppnå en god avslutning og en god slutføringsplan. Eventuell må nødvendige tiltak iverksettes.

Universitetsdirektøren ser at gjennomføringen ved UiS viser gode tall, men er også klar over at det viktig å holde øye med progresjonen. En brukerundersøkelse for de kandidater som er ferdige, som kartlegger hvordan forholdene var ved UiS under ph.d. studiet, innføres ila høsten og de første resultater vil foreligge ved året slutt. Andre tiltak som kan bidra til å høyne gjennomføringen vil bli vurdert i den kommende år, i tett dialog med fagenhetene.

Status for åpen vitenskap (open science) ved UiS

Open Science er et bredt uttrykk hvor man enkelt kan si at all offentlig finansiert forskning skal komme samfunnet til gode, og at det ikke skal koste å få tilgang til resultatene. Tradisjonen er at mesteparten av forskningsresultater ikke blir systematisk tatt vare på, og at publikasjoner «eies» av tidsskrifter som igjen tar betalt for å frigi dem. Her gis en bakgrunn for begrepene, og hvordan det nasjonalt og internasjonalt er stort fokus på dette.

Internasjonalt, og i særdeles i EU, er det et stort fokus på Open science. I 2016 organiserte EU en konferanse om Open science på høyt nivå hvor tidligere statssekretær fra KD deltok og presenterte de norske vyene¹². I tilbakemelding til UiS fra Kunnskapsdepartementet, datert 14.06.2018, fremgår følgende: «*Departementet forventer derfor at institusjonen fortsetter å arbeide aktivt for å fremme åpen publisering, øke deponeringen av artikler i vitenarkiver og bedre tilgjengeliggjøringen og tilretteleggingen av forskningsdata for gjenbruk.*»

¹ <https://www.government.nl/documents/reports/2016/04/04/amsterdam-call-for-action-on-open-science>

² <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/the-norwegian-approach-to-open-science-impact-and-evaluation/id2482412/>

Regjeringen har fra 22.08.2017 fastsatt nasjonale retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler. I kortversjon betyr retningslinjene at alle vitenskapelige artikler fra offentlig finansiert forskning som hovedregel skal gjøres åpent tilgjengelig, og at alle vitenskapelige artikler basert på offentlig finansiert forskning skal deponeres i et egnet vitenarkiv. Når nødvendig infrastruktur er kommet på plass, vil deponering bli en forutsetning for at artikkelen telles med i den resultatbaserte finansieringen. Fra 2020 vil det bli et krav (Plan S) at forskningsresultater fra prosjekt som får støtte fra Forskningsrådet eller EU, må publiseres som «gull open access». Det vil si åpne tidsskrifter. Deponering i vitenarkiv, dvs. «grønn open access», vil ikke lenger være tilstrekkelig.

Universitetsbiblioteket har allerede tatt initiativ til UiS-plattformer for åpen publisering av tidsskrift (Open Journal Systems) og monografier (Open Monograph Press). Plattformen til tidsskrift (journals.uis.no) er installert og inneholder foreløpig ett tidsskrift, mens flere er på vei. Plattformen til monografier vil bli testet i løpet av høsten 2018 og komme i drift våren 2019.

Et annet stort element er åpen data, som betyr at alle dataresultater som kommer fra offentlig støttet forskningsprosjekter skal være tilgjengelige for samfunnet. Dette skal gjøres på en systematisk og kvalitetssikret måte. I tilknytning til ekstern finansiering, NFR og H2020, skal nå alle prosjekter levere en datahåndteringsplan (DMP) ved prosjektstart. En DMP er kjent av enkelte forskere, men for mange vil det være nok så nytt og arbeidskrevende. Her skal man gjøre rede for hvordan man kommer frem til datasettene helt til hvordan de lagres for «evigheten». Hvordan dette skal håndteres av hver forsker og fra UiS som en helhet, er usikkert, både i forhold til omfang av arbeid, kostnader og hvordan det skal gjennomføres. FIA, Universitetsbiblioteket og IT-avdelingen har satt i gang en utredningsprosess om hvordan det skal innføres en Open Science policy ved UiS. Utredningen kommer til å implementere enkelte tiltak løpende, men vi forventer at saken kan presenteres til styret rundt neste sommer.

Konklusjon

For å nå målene for ekstern finansiering må det være tett dialog og avklaring mellom forskere og ledere. De fakultære strategier forplikter og legger rammene for flere års fokusering. Det forventes derfor at det fokuseres på ekstern finansiering i denne sammenheng og at det følges opp av linjeledelsen på fakultetene. Basert på de forslag som er kommet i saken vil universitetsdirektøren:

1. Styrke UiS med inntil 2 rådgivere knyttet til ekstern finansiering
2. Forlenge mobilitetsordninger som kvalifikasjon for yngre fremragende forskere, postdoktorer og ansatte i et spleiselag med fakultetene
3. Be fakultetene å identifisere forskere som har potensiale for ERC og andre toppforskningsordninger, hvor det legges en flerårig karriereplan for de utvalgte forskerne
4. Styrke ordningen med EU-posisjoneringskoordinator med inntil 2 år i en 50/50 finansiering med fakultetene
5. Etablere EU-enhet VEST sammen med de øvrige partnerne og bidra med den nødvendige økonomiske egenandel
6. Utrede forutsigbare forskningsterminordninger med klare krav til hvordan man kvalifiserer seg til ordningen
7. Støtte etablering av to nye forskningsnettverk i 2019
8. Videreføre opprykksprogrammet TilTopps i en periode på 3 år

Forslag til vedtak:

Styret slutter seg til universitetsdirektørens forslag til forbedringer av forskningsresultatene ved UiS.

Stavanger, 04.10.2018

Ole Ringdal
universitetsdirektør

Troels G. Jacobsen
forskningsdirektør

Saksbehandler: Bitten Lunde
seniorrådgiver

NOTAT MED OPPFØLGING

Til:
Universitetsbiblioteket

Kopi til: Troels Gyde Jacobsen/Forsknings- og innovasjonsavdelingen, Gitte Solveig Kolstrup/Universitetsbiblioteket

Sak: 18/05586-1

Dato: 23.08.2018

Utredning av Open Science ved UiS

Bakgrunn

Fra [Open Access-Norge](#) kan man lese at «Regjeringen har fra 22.8.2017 fastsatt nasjonale retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler. I kortversjon betyr retningslinjene at alle vitenskapelige artikler fra offentlig finansiert forskning som hovedregel skal gjøres åpent tilgjengelig og at alle vitenskapelige artikler basert på offentlig finansiert forskning skal deponeres i et egnet vitenarkiv. Når nødvendig infrastruktur er kommet på plass, vil deponering bli en forutsetning for at artikkelen telles med i den resultatbaserte finansieringen.»

I Tilbakemelding til Universitetet i Stavanger fra Kunnskapsdepartementet 14.6.2018 sies følgende: «Det er viktig at god tilgang til vitenskapelig litteratur for norske forskere kan opprettholdes på en måte som er økonomisk bærekraftig for institusjonene. Det er ønskelig med mer og bedre bruk av forskningsresultater i næringslivet, i offentlig sektor og blant allmennheten. Norske forskeres datasett bør være enkle å finne, gjen- og viderebruke for andre forskere, forvaltning og næringsliv. **Departementet forventer derfor at institusjonen fortsetter å arbeide aktivt for å fremme åpen publisering, øke deponeringen av artikler i vitenarkiver og bedre tilgjengeliggjøringen og tilretteleggingen av forskningsdata for gjenbruk.**» (vår fremheving)

Internasjonalt, og i særdeles i EU, er det et stort fokus på Open science. I 2016 organiserte EU en konferanse om Open science på høyt nivå hvor tidligere statssekretær fra KD deltok og presenterte de norske vyer¹². Dette gir noen føringer som norske høyere utdanningsinstitusjoner må forholde seg til.

I tilknytning til H2020 skal nye prosjekter fra 1.1.2017 levere en datahåndteringsplan innen 6 måneder fra prosjektstart. I alle søknader som blir levert til Forskningsrådet fra 2018 skal eventuelle kostnader knyttet til datahåndtering og datalagring estimeres når man sender inn en søknad. For enkelte forskere ved UiS er dette kjent og kan håndteres, men for de aller fleste er dette nytt og hvordan det skal håndteres er usikker, både i forhold til omfang av arbeid, kostnader og hvordan det skal gjennomføres.

Forsknings- og innovasjonsavdelingen, biblioteket og IT avdelingen ønsker en utredningsprosess, hvordan UiS skal forholde seg til Open science og hvilke tiltak som må innføres.

Universitetsdirektøren vil med dette nedsette en arbeidsgruppe som skal utrede de ulike aspekter ved implementering av en Open Science policy ved UiS.

¹ <https://www.government.nl/documents/reports/2016/04/04/amsterdam-call-for-action-on-open-science>

² <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/the-norwegian-approach-to-open-science-impact-and-evaluation/id2482412/>

1. Mandat for arbeidsgruppen

Arbeidsgruppen skal ivareta følgende oppgaver:

- Utrede føringer og forpliktelser knyttet til OS både nasjonalt og internasjonalt (spesiell EU) som vedrører universiteter.
- Gjennomgå eksisterende rutiner og ordninger knyttet til åpen publisering, datahåndtering mm.
- Utrede eksisterende tilbud og ordninger nasjonalt og internasjonalt
- Utrede konsekvenser, evt. scenarier ved å implementere en OS policy, behov for utvikling av kompetanser, bevisstgjøring hos de ansatte, utvikling av retningslinjer eventuell revidering av eksisterende
- Foreslå noen valg av tjenester knyttet til OS

Arbeidsgruppen vil ha mulighet etter samtykke fra rektormøtet å implementere tiltak eller inngå avtaler i løpet av prosjekter hvis det forekommer å være egnet.

2. Arbeidsgruppens sammensetning og oppnevning

Arbeidsgruppen skal ha følgende innledende sammensetning:

- 3 forskere fra UiS fra ulike områder; professor Trygve Eftestøl, IDE (TN), førsteamanuensis Mary Billington, Lesesenteret (UH), professor Marianne Storm (HV).
- Bibliotekdirektøren og spesialbibliotekar Linda Johnsen, UBIS
- Seksjonssjef Kjell Bryne, IT
- Forskningsdirektøren og seniorrådgiver Bitten Lunde, FIA

Bibliotekdirektør leder arbeidsgruppen og sekretariat ivaretas av UBIS.

3. Fremdrift og rapportering

Arbeidsgruppen rapporterer løpende (ca. hver 4. måned) til rektormøtet og statusrapport fremlegges forskningsutvalget.

Rapporten settes ut for en høring internt ved UiS og den endelig rapport fremlegges styret.

Endelig rapport forventes å være klar før sommeren 2019.

Godkjent av universitetsdirektøren pr. 23.08.2018